

Wieża Piastowska w Opolu

Wieża Piastowska w Opolu, ul. Piastowska 14, 45-082 Opole, tel. (77) 441 50 20
Godziny otwarcia: Pn. - pt. 10.00 - 18.00, Sb. - nd. 10.00 - 15.00

U stóp Wieży Piastowskiej

Miejsce, w którym znajduje się wieża wraz z gmachem urzędu – Ostrówek, jest dla historii Opola miejscem szczególnym. W tym miejscu już w X wieku istniał gród piastowski, wchodzący w skład państwa Mieszka I – pierwszego władcy Polski. Niewiele jest w Polsce miejsc, gdzie tak jak tutaj, nieprzerwanie od wczesnego średniowiecza, aż do dziś sprawowana jest funkcja administracyjna.

Gród w Opolu odkryto w 1930r., w trakcie budowy gmachu ówczesnej Rejencji Opolskiej. Natrafiono wtedy na dobrze zachowane drewniane konstrukcje wczesnośredniowiecznej osady miejskiej. W wyniku wieloletnich badań archeologicznych pozyskano ogromną ilość artefaktów pozwalających na określenie chronologii i funkcji grodu oraz poznanie kultury, wierzeń oraz życia codziennego ludzi go zamieszkujących. Gród powstał około 990 roku, jako jednostka administracyjna państwa Piastów, będącego załóżkiem państwa polskiego. Gród w Opolu obsadzony był przez drużynę złożoną z kilkudziesięciu wojów. Wraz z nimi w grodzie mieszkali ich rodziny oraz przedstawiciele władzy i urzędnicy.

Szacuje się że w jednym czasie gród zamieszkiwało około 100-200 osób.

Od początku XIII wieku gród tracił na znaczeniu na rzecz miasta położonego na prawym brzegu Odry.

W miejscu drewnianego grodu, w roku 1217 powstał jeden z najstarszych murowanych zamków średniowiecznych na Śląsku. Jego budowę rozpoczął książę Kazimierz I – syn Mieszka Piłanogiego, który objął władzę w księstwie opolsko-raciborskim w 1211 roku, gdzie od samego początku jego główną siedzibą zostało Opole.

W 1281 roku księstwo zostało podzielone między jego synów. Władcą Opola został Bolesław, a swe samodzielne rządy w Opolu prawdopodobnie objął jeszcze przed śmiercią ojca, który ostatnie lata swego życia spędził w Raciborzu. To właśnie książę Bolesław I wznosił główny dom zamkowy oraz wolnostojącą, cylindryczną wieżę ostatecznej obrony - bergfried, usytuowaną w sąsiedztwie bramy zamkowej. Wieża ta, o wysokości 35 m, zwana obecnie Wieżą Piastowską jest jedyną, istniejącą do dziś pozostałością opolskiego zamku. Wieża ostatecznej obrony, często nazywana wieżą główną, jako najwyższy punkt zamku służyła do obserwacji dalekiego przedpoja, a następnie sygnalizacji o zbliżającym się niebezpieczeństwie. Jej najniższa, ciemna i dostępna tylko z wyższej kondygnacji izba nierzadko pełniła funkcję więzienia-lochu, na który skazywano przestępców.

Podczas wieloletnich badań wykopaliskowych prowadzonych na opolskim Ostrówku odkryto kilka tysięcy, często fragmentarycznie zachowanych przedmiotów uzbrojenia zaczepnego i elementów oporządzenia jeździeckiego. Broń ta wykazuje cechy typowe dla zachodnioeuropejskiego kręgu wytwórczości oręża.

Ostatnim opolskim władcą z rodu Piastów i zarazem ostatnim władcą, którego rezydencją był opolski zamek, był Jan zwany Dobrym. Po jego bezpotomnej śmierci w 1532 roku zamek stał się własnością króla Czech Ferdynanda Habsburga.

Habsburgowie po przejściu wszelkich dóbr ruchomych po Piastach opolskich niewiele interesowali się zamkiem. Księstwo potraktowali jako przedmiot zastawów i przetargów, oddając je w coraz to inne ręce.

W roku 1592 i latach późniejszych wymienia się trzy budynki zamkowe: budynek bramny w którym mieszkał burgrabia, budynek główny zwany starym zamkiem oraz dom wysoki (dom księżnych), czyli skrzydło wschodnie. Łącznie zamek posiadał wtedy 35 pomieszczeń.

W końcu XVI wieku zamek doczekał się nowoczesnych fortyfikacji z czterema półkolistymi bastionami w narożnikach.

W 1615 roku zamek i większą część miasta zniszczył pożar. Od XVII w. pomimo prowadzonych napraw, stan zamku systematycznie pogarszał się.

Wielkie przeobrażenie zamek i teren wokół zamku przeszedł dopiero w XIX wieku w czasach pruskich. Stało się to w momencie podniesienia rangi Opola, które od 1816 roku stało się stolicą rejencji opolskiej. Napływ urzędników sprawił, że koniecznym była adaptacja zamku na biura. W latach 1838-1855 rozebrano część murów obronnych wokół zamku i zasypano fosy. Rozebrano stary młyn zamkowy i budynek sądu. Pozostałe budynki wyremontowano i w 1860 roku przekazano władzom rejencji opolskiej. Zamek od tej pory nazywany był „rejencją zamkową”.

W 1893 roku park Zamkowy udostępniono mieszkańcom Opola. Już w 1891 roku wyspa Pasieka została włączona do terenów miejskich, stając się z uwagi na położenie jedną z atrakcyjniejszych dzielnic. Zamek w tym okresie stanowił niewątpliwą ozdobę miasta. Plany dalszych udoskonaleń zamku przekreśliła I wojna światowa.

W roku 1928 w związku ze złym stanem technicznym obiektu oraz rosnącymi potrzebami lokalowymi rejencji, podjęto decyzję o wyburzeniu zamku. Pozostawiono jedynie przylegającą do niego wieżę.

Miejsce zamku piastowskiego zajął nowoczesny budynek rejencji opolskiej projektu autorstwa Konrad Lehmana. Budowę nowego gmachu zakończono w 1934 r. Gmach rejencji opolskiej został zaprojektowany w stylu modernistycznego funkcjonalizmu związanego ze słynną weimarską szkołą artystyczną Bauhaus. Mimo iż od 1925 roku Lehmann mieszkał w Schneidemühl, daleko na wschodzie Rzeszy, pozostawał na bieżąco z nowościami świata architektury. W całym gmachu Lehmann zaplanował wiele funkcjonalnych rozwiązań, w których zastosowanie miały najnowsze zdobycze techniki oraz najnowsze trendy w projektowaniu wnętrz. Wśród wielu nowinek technicznych znalazło się między innymi oświetlenie neonowe, najnowocześniejsza armatura oraz winda okrężna tzw. paternoster, która była najbardziej zaawansowanym technicznie elementem wyposażenia budynku. Gmach Lehmana jest funkcjonalnym budynkiem także dla obecnych użytkowników. Obecnie gmach jest siedzibą Wojewody Opolskiego oraz Marszałka Województwa Opolskiego. Budynek wraz z sąsiadującą Wieżą Piastowską jest jednym z kluczowych elementów współczesnej architektury Opola.

W latach 2013-14 dokonano gruntownej renowacji Wieży Piastowskiej, największej od lat 30-tych XX wieku. Celem prac był nie tylko remont, ale także adaptacja obiektu dla celów turystycznych. Dzięki realizacji projektu zwiedzający podziwiać mogą nie tylko pieczołowicie odrestaurowaną, średniowieczną wieżę, ale także multimedialne ekspozycje dotyczące historii Opola, Zamku Piastowskiego oraz Wieży Piastowskiej.

Dziękujemy za odwiedziny i zapraszamy ponownie

[bezpośredni link do strony www](#)